

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SAVO • MAAMAR 1

היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים...

«Ce jour, Havaya, ton D.ieu, te commande»

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/ki-savo/1/

1 היום הזה הוי"ה אלהיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך. את ה' האמרת היום וגו' וה' האמירך היום וגו'.

«En ce jour, Havaya, ton D.ieu, te commande d'accomplir ces statuts et ces ordonnances; tu les garderas et les accompliras de tout ton cœur et de toute ton âme.» «Tu as fait déclarer Havaya en ce jour», etc., «et Havaya t'a fait déclarer en ce jour», etc.

להבין פירוש היום הזה ולא כתיב איזה יום משום דהמקרא מחובר לפרשה שלמעלה הימנה שמסיימת ארץ זבת

Pour comprendre le sens de «ce jour», sans qu'il soit précisé de quel jour il s'agit: [c'est] parce que le verset est lié à la section qui le précède, laquelle se termine par «un pays ruisselant de»

חלב ודבש שקודם שנכנסו לארץ היה כריתת ברית על קבלת התורה מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב וזהו היום הזה וגו' דהיינו בשעת כניסתן לארץ

lait et de miel.» Avant leur entrée dans le pays, une alliance fut conclue concernant l'acceptation de la Torah, «outre l'alliance qu'Il avait conclue avec eux à 'Horev»; et c'est là [le sens de] «ce jour», etc., c'est-à-dire au moment de leur entrée dans le pays.

ולכן ודבש היום הזה הוי"ה הוא ראשי תיבות צירוף הוי"ה אחת שהוא"ו של ודבש שבפרשה ראשונה מחובר למקרא שלמטה הימנה כי ככל ענין אחד.

C'est pourquoi «et de miel. En ce jour, Havaya»: leurs lettres initiales forment une combinaison des lettres de Havaya, car le vav de «et de miel», dans la première section, se rattache au verset qui suit, puisqu'il s'agit d'un seul et même sujet.

2 והנה בחי' ארץ ישראל הוא בחי' תורה שבעל פה. כי בחי' ישראל הוא בחי' אדם.

Or, le niveau de la Terre d'Israël est celui de la Torah orale. Car le niveau d'Israël est celui de «l'homme» (adam).

והוא כמ"ש ועל דמות הכסא דמות אדם וגו' וזהו תורה שבכתב. וארץ ישראל הוא בחי' תורה שבעל פה בחי' והארץ הדום רגלי

Cela correspond à ce qui est écrit : « Et au-dessus de la ressemblance du trône, une ressemblance ayant l'apparence d'un homme », etc. ; c'est là la Torah écrite. Et la Terre d'Israël est le niveau de la Torah orale, le niveau de « la terre est mon marchepied »

(וע' מזה בד"ה השמים כסאי ר"פ בראשית) כי אע"פ [אף על פי] שעיקר דיני התורה שבע"פ [שבעל פה] הוא בבחי' עשי' [עשיה] גשמיות מ"מ הרי היא

(Voir à ce sujet le discours commençant par « Les cieux sont mon trône », au début de la paracha Berechit.) Car, bien que l'essentiel des lois de la Torah orale relève du domaine de l'action physique, néanmoins, elle est

כמו בחי' רגל וסוף מעשה לבחי' אדם הנ"ל אלא שירדה ונתלבשה ממקום גבוה למקום נמוך ונקרא ארץ זבת חלב ודבש.

comme le niveau du pied et de l'acte ultime par rapport au niveau de « l'homme » mentionné plus haut ; seulement, elle est descendue et s'est revêtue, passant d'un lieu élevé à un lieu inférieur. Et elle est appelée « un pays ruisselant de lait et de miel ».

כי דבש וחלב תחת לשונך וזהו סתרי תורה לפי שיש בה מתיקות והן הם טעמי תורה והכל נמשך ונשפע מבחי' ארץ הנ"ל

Car « le miel et le lait sont sous ta langue » ; cela désigne les secrets de la Torah, car ils sont empreints de douceur ; et ce sont précisément les raisons de la Torah. Tout cela est attiré et émane du niveau de la « terre » mentionné plus haut.

כי סוף מעשה במחשבה תחלה ואי אפשר להשיג טעמי תורה וסודותיה אם לא על ידי ידיעת התורה שבע"פ [שבעל פה]

Car « le dernier dans l'action est premier dans la pensée » ; et il est impossible de saisir les raisons de la Torah et ses secrets autrement que par la connaissance de la Torah orale,

כמו למשל מלך שבונה בנין מפואר ואי אפשר להשיג חכמתו ורצונו שבבנין בלי שיוגמר בנין הנ"ל בשלימותו.

comme, par exemple, un roi qui construit un édifice magnifique : il est impossible de saisir sa sagesse et sa volonté telles qu'elles se manifestent dans cet édifice tant que celui-ci n'est pas achevé dans toute sa perfection.

3 והנה שלימות וגמר הזה הוא בסוף מעשה שהוא על פי תורה שבעל פה אשר בה גילוי רצונו ית'

Or, cette plénitude et cet achèvement se trouvent dans l'acte final, qui est accompli conformément à la Torah orale, où se révèle Sa volonté, béni soit-Il.

כי על פי תורה שבכתב אי אפשר לידע שום דין על בוריו בלתי פירוש הגמרא כמו דרשת טטפת שבתפילין כו' וכיוצא בהן.

Car, à partir de la Torah écrite, il est impossible de connaître clairement une quelconque loi sans l'explication de la Guemara : par exemple, l'interprétation de totafot dans le passage des téfilines, etc., et les cas semblables ;

ואיך הם נכתבין וכל פרטי דקדוקיהם (וע' באגה"ק [באגרת הקודש] קרבו לסופו בד"ה אשת חיל עטרת בעלה וזהו ענין בינה יתירה ניתנה באשה כו' שדרשו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] פ"ה דנדה ע"פ ויבן הוי"ה אלקים את הצלע כו' וע' בזהר בראשית)

ainsi que la manière dont ils sont écrits et tous les détails de leurs règles minutieuses. (Voir aussi Iggeres HaKodesh, vers la fin, dans le discours qui commence par « Une femme vaillante est la couronne de son mari ». C'est là le sens de « une mesure supplémentaire de Bina fut donnée à la femme », etc., que nos Sages, de mémoire bénie, ont expliqué au cinquième chapitre de Niddah à propos du verset « Et Havaya Elokim construisit la côte », etc. Voir aussi le Zohar, Bereishis.)

(דמ"ח ע"ב) ועמ"ש בפי' וארא ע"פ לכן אמור לבניי [לבני ישראל] בביאור ענין והבאתי אתכם אל הארץ כו' וכן לשון בנין כמ"ש רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] ע"פ ורב שלום בניך א"ת [אל תקרי] בניך

(folio 48b). Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha Va'eira, sur le verset « C'est pourquoi dis aux enfants d'Israël », où est expliqué le sens de « Et Je vous amènerai dans le pays », etc. De plus, vayiven, « Il construisit », est un terme qui désigne la construction, comme nos Sages, de mémoire bénie, l'ont enseigné à propos du verset « Grande sera la paix de tes enfants (banayich) » : ne lis pas « tes enfants »,

אלא בוניך כי תורה שבעל פה נקי ג"כ בית כמ"ש במ"א ונודע דבחי' בית שרשו ממקום גבוה מאד כו' mais « tes bâtisseurs (bonayich) ». Car la Torah orale est elle aussi appelée une « maison », comme cela est expliqué ailleurs ; et l'on sait que le niveau de la « maison » a sa racine en un lieu très élevé, etc.

ועמ"ש בפי' נשא סד"ה כה תברכו מענין ורב שלום בניך כו' ולכן הוי"ו של ודבד מחובר עם היום הזה הוי"ה להיות בצירוף שם הוי"ה אחת.

Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha Naso, à la fin du discours qui commence par « Ainsi vous bénirez », au sujet de « Grande sera la paix de tes enfants », etc. C'est pourquoi le vav de « et le miel » est lié à « ce jour, Havaya », de façon à former une seule combinaison du Nom Havaya.

4 והנה יש בחיי עולם שנה נפש כי כמו שיש בחיי זו בעולם כך יש בשנה והוא בראש השנה.

Or, il existe les aspects du monde, de l'année et de l'âme : de même que cet aspect existe dans le monde, il existe aussi dans l'année, à savoir à Roch Hachana.

ולכן קורין פרשה זו קודם ראש השנה כי היום הזה וגוי קאי על ר"ה [ראש השנה] (עיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ בא) (דלי"ב ע"ב)

C'est pourquoi cette paracha est lue avant Roch Hachana, car « ce jour », etc., désigne Roch Hachana (voir le commentaire du Ramaz sur le Zohar, au début de la paracha de Bo) (page 32b),

גבי היום דא ראש השנה ובכל שנה קודם ראש השנה צריך כריתת ברית מחדש על קבלת התורה שבראש השנה הוא בחיי מצוך לעשות את החקים וגוי

sur les mots « le jour : c'est Roch Hachana ». Et chaque année, avant Roch Hachana, une alliance doit être renouvelée au sujet de l'acceptation de la Torah, car Roch Hachana correspond au niveau de « t'ordonne d'accomplir les statuts », etc.

(לפי שבר"ה [שבראש השנה] הוא ענין אחד עם תורה שבעל פה כי ר"ה [ראש השנה] הוא בחיי שתמליכוני עליכם ומלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה כו' לכך

(Car Roch Hachana ne fait qu'un avec la Torah orale : Roch Hachana correspond au niveau de « faites de Moi votre Roi », et « Mal'hout est la bouche ; nous l'appelons la Torah orale », etc. C'est pourquoi,

כמו שבתורה שבעל פה הוא גילוי הרצון עליון איך יעשו התפילין והסוכה כו' כך בראש השנה הוא גילוי רצון עליון ולכן בר"ה [בראש השנה] הוא בחיי מצוך לעשות כו')

de même que la Torah orale révèle la Volonté suprême, en indiquant comment confectionner les téfilines et la soucca, etc., de même, à Roch Hachana, la Volonté suprême est révélée ; c'est pourquoi Roch Hachana correspond au niveau de « t'ordonne d'accomplir », etc.)

ולכן נקרא ראש השנה ולא תחלת השנה כי כמו שיש בחיי ראש בנפש שהוא ראש ושכל לגבי הגוף כך יש בחיי ראש בשנה והוא ראש השנה

C'est pourquoi on l'appelle Roch Hachana, la « tête de l'année », et non le « début de l'année » : de même qu'il existe dans l'âme le niveau de la tête, qui est la tête et l'intellect par rapport au corps, de même il existe une tête dans l'année, à savoir Roch Hachana.

(הוא בחי' גלגלתא דחפא על מוחא שהוא בחי' גילוי רצון העליון וכמ"ש במ"א ע"פ תקעו בחדש כו' והנה כמו דכתשבע"פ [דבתורה שבעל פה] הוא בחי' בינה יתירה ניתנה כו')

(C'est le niveau de la gulgalta, le crâne qui recouvre le cerveau, lequel correspond à la révélation de la Volonté suprême, comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset « Sonnez du chofar à la nouvelle lune », etc. Or, de même que dans la Torah orale correspond le niveau de « une mesure supplémentaire de compréhension fut accordée », etc.,

כך ג"כ בבחי' יראה שהיא בחי' ראש השנה אע"ג [אף על גב] דיראה נקי בחי' נוקבא לגבי אהבה וכמ"ש אשה יראת ה' וכתוב זכר חסדו אעפ"כ [אף על פי כן] זה השער כו' ושרשה מיראה עילאה כו')

de même aussi pour le niveau de la crainte, qui correspond à Roch Hachana : bien que la crainte soit appelée le niveau féminin (Noukva) par rapport à l'amour, comme il est écrit : « une femme qui craint Havaya », et qu'il soit écrit : « Il s'est souvenu de Sa bonté » — zachar, « masculin » —, néanmoins, « telle est la porte », etc., et sa racine relève de la crainte supérieure, etc.)

וכן בבחי' דיבור שהוא בחי' בנין המל' שנקרא דבר ה' שזהו בחי' ר"ה [ראש השנה] שייך ג"כ בחי' זו דבינה יתירה ניתנה כו' והיינו דמ"ש ויבן ה' אלהים את הצלע הוא ביום ו' למע"ב [למעשה בראשית] שהוא ר"ה [ראש השנה]:

De même, au niveau de la parole, qui est le niveau de l'édification de Mal'hout, appelée «la parole de Havaya», et qui correspond à Roch Hachana, s'applique également cet aspect d'une « mesure supplémentaire de compréhension qui fut donnée », etc. Et voici [l'explication]: ce qui est écrit, «Havaya Elokim construisit la côte», eut lieu le sixième jour de l'œuvre de la Création, qui est Roch Hachana.)

5 ב והנה בשבועות ניתנו לוחות הראשונות וביום כפור ניתנו לוחות האחרונות. ולוחות הראשונות ניתנו בקולות וברקים משא"כ לוחות האחרונות. והענין כי יש ב' מיני אהבות. האחת בחי' פנימיות הלב הנקרא רעותא דליבא.

2. Or, à Chavouot furent données les premières Tables, et à Yom Kippour, les secondes. Les premières Tables furent données au milieu du tonnerre et des éclairs, contrairement aux secondes. L'explication est qu'il existe deux sortes d'amour. La première est le niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur, appelée «le désir du cœur» (reouta deliba).

6 והב' בבחי' חיצוניות בהתגלות הלב. וע"ד משל בבן אצל אביו יש ב' בחינות באהבתו אליו.

Et la seconde est au niveau de la dimension extérieure ('hitsoniyout), dans le dévoilement du cœur. À titre d'analogie, chez un fils à l'égard de son père, il y a deux niveaux dans son amour pour lui.

כי הנה אם הוא שרוי אצל אביו בביתו עדיין אינו ניכר ומתגלה בו בחי' ומדת האהבה והרי היא בבחי' פנימית הלב לבד מה שאין כן אם הרחיק אביו ממנו

Car, si le fils demeure avec son père dans sa maison, le niveau et l'attribut de l'amour ne sont pas encore reconnaissables ni dévoilés en lui ; ils restent uniquement au niveau de la dimension intérieure du cœur. En revanche, si son père s'est éloigné de lui,

אזי נתגלה ויוצא לחוץ בחי' האהבה בבחי' גילוי רב להיות נפשו צמאה וכלתה אליו. אבל כשהוא שרוי עמו הנה האהבה בטילה ונכללת ברוב השמחה והתענוג שהוא בהיכל אביו.

alors le niveau de l'amour se dévoile et se manifeste extérieurement, avec un grand dévoilement, au point que son âme a soif de lui et languit après lui. Mais lorsqu'il demeure avec lui, l'amour est annulé et inclus dans l'abondante joie et le plaisir qu'il éprouve dans le palais de son père.

7 וזהו ענין יום כפור שהוא מעין עולם הבא עולם התענוג שאין בו אכילה ושתייה לפי שכל ישראל מתעלים בו עילוי רב וכדכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני הוי"ה תטהרו.

Et telle est la signification de Yom Kippour, qui est un avant-goût du Monde futur, le monde du plaisir, où l'on ne mange ni ne boit, car tous les enfants d'Israël s'y élèvent très haut, comme il est écrit : « Car en ce jour, Il fera expiation pour vous », etc. ; « devant Havaya, vous serez purifiés ».

פ"י שמכפר ומטהר כל העונות המבדילין וקורע כל המסכים ואין שום מסך מבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים

C'est-à-dire qu'Il expie toutes les fautes qui séparent et purifie de celles-ci, et déchire tous les voiles, de sorte qu'aucun voile ne sépare Israël de son Père céleste.

וזהו לפני ה' תטהרו ואז ישמח ישראל בעושי בלי שום מניעה ומבלבל בעולם ומרוב השמחה והתענוג נכללה ובטלה מדת האהבה שיש בהם ודי בבחי' פנימיות הלב ברעותא דלבא לבד. (כמ"ש בד"ה האזינו השמים).

Telle est la signification de « devant Havaya, vous serez purifiés ». Alors, « Israël se réjouit en son Créateur », sans le moindre obstacle ni trouble au monde ; et, dans l'abondance de joie et de plaisir, l'attribut d'amour qui est en eux est inclus et annulé, et il suffit [qu'il demeure] au niveau de la dimension intérieure du cœur, dans le seul désir du cœur (reouta deliba). (Comme il est expliqué dans le discours commençant par « Prêtez l'oreille, cieux ».)

והנה בכדי שיגיע האדם לבחי' ומדרגה זו הנה ראשית חכמה יראת ה' שהוא בחי' ראש השנה להמיך עליו בחי' יראה בחי' מלכותו שקוראין לו המלך שתהא יראתו ופחדו עלינו

Or, pour qu'une personne parvienne à ce niveau et à ce degré, « le commencement de la sagesse est la crainte de Havaya » : c'est le niveau de Roch Hachana, qui consiste à faire descendre sur elle le niveau de crainte, le niveau de Sa royauté (Mal'hout) — car nous L'appelons « le Roi » — afin que Sa crainte et Sa frayeur reposent sur nous

(עיי' בזהר פנחס רי"ד ב' ועמשי"ל [ועיי' מה שכתוב לעיל] בד"ה אני לדודי) וזהו אמרו לפני מלכות שתמליכוני עליכם כי

(Voir à ce sujet le Zohar, Pinhas, 214b ; et voir ce qui est écrit plus haut dans le discours commençant par « Je suis à mon bien-aimé ».) Telle est la signification de : « Dites devant Moi [des versets de] royauté, afin que vous Me proclamiez Roi sur vous. » Car

הנה מלכותך מלכות כל עולמים כתיב והוא ית' מניח את העליונים ומוריד וממשיך בחינת מלכותו למטה על ישראל לבד.

il est écrit : « Ta royauté est la royauté de tous les mondes », et Lui, béni soit-Il, délaisse les êtres supérieurs et fait descendre et attire le niveau de Sa royauté ici-bas, sur Israël seul.

כמ"ש ה' אלהי ישראל מלך וכתוב כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו וגוי וזהו ה' מלך גאות לבש כו' comme il est écrit : « Havaya, le Dieu d'Israël, est Roi », et il est écrit : « Ainsi parle Havaya, le Roi d'Israël et son Rédempteur », etc. Telle est la signification de : « Havaya règne, Il est revêtu de majesté », etc.,

שהוא שיר של יום הששי שבששי למעשה בראשית נברא אדם הראשון ואז היה ר"ה [ראש השנה] כיום ו' כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון.

qui est le chant du sixième jour : car c'est le sixième jour de l'œuvre de la Création que fut créé le premier homme (Adam Harichon), et Roch Hachana eut alors lieu le sixième jour, car « ce jour est le commencement de Tes œuvres, le souvenir du premier jour ».

פ"י שבו נברא אדם הראשון ולכן שר את דברי השירה הזאת ה' מלך גאות לבש.

C'est-à-dire que le premier homme fut créé ce jour-là ; c'est pourquoi il chanta les paroles de ce cantique : « Havaya règne ; Il est vêtu de majesté. »

פ"י עדי"מ כמו לבוש שהוא מסתיר ומכסה על האדם כך הוא ענין בחי' מלוכה שנתלבש ונתצמצם בכמה לבושין וצמצומים עד שנקרא בחי' מלך ולהיות מלכותו על ישראל

Le sens en est, par analogie : de même qu'un vêtement dissimule et couvre la personne, ainsi en va-t-il du niveau de la royauté : Il S'est revêtu et S'est contracté en de nombreux vêtements et contractions, jusqu'à être appelé « Roi », et afin que Sa royauté s'exerce sur Israël.

והנה ישראל נמשלו ללבנה שמאירה בריחוק מקום מהשמש דוקא כך כביכול הנה כתיב מרחוק ה' נראה לי שע"י ריחוק מקום מאיר בו אור אהבתו ית' להיות כלתה נפשו אליו לדבקה בו.

Or, Israël est comparé à la lune, qui brille précisément lorsqu'elle se trouve à distance du soleil. De même, pour ainsi dire, il est écrit : « De loin, Havaya m'est apparu » : par l'effet de l'éloignement, la lumière de l'amour pour Lui, béni soit-Il, brille en lui, si bien que son âme aspire à Lui, pour s'attacher à Lui.

(ועיין מענין מרחוק ה' נראה לי ברבות שמות פרשה א' גבי ותתצב אחותו מרחוק ובה ח"ב [חלק ב'] י"ב א' ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם ועוד נזכר פסוק זה בזח"א [בזהר חלק א] ו' א' צ"ז א' ק"כ א' קצ"ו ב').

(Voir, au sujet de « De loin, Havaya m'est apparu », Rabbah, Shemos, section 1, à propos de « Sa sœur se tint à distance » ; ainsi que le Zohar, Part II, 12a, et le Mikdash Melech à cet endroit. Ce verset est également mentionné dans le Zohar, Part I, 6a, 97a, 120a, 196b ;

ח"ב [חלק ב'] קכ"ה ב' קכ"ו א'. ח"ג [חלק ג'] כ' סע"ב [סוף עמוד ב] ל"ה ב' נ"ח ב' ס"ד ב' קע"ד א' רמ"ח ב' כנרשם כ"ז [כל זה] בס' בית אהרן).

Part II, 125b, 126a ; Part III, fin de 20b, 35b, 58b, 64b, 174a, 248b ; tout ceci étant consigné dans le livre Beis Aharon.)

כי ראש השנה נק' כסה שהחדש מתכסה בו פ"י בטל ונכלל ברצונו לפי שמחמת גילוי אלקותו ומלכותו נתעורר בחי' יראה וביטול רצון בחי' נקודה שאין בה אור כלל ובריחוק מקום הולך ומאיר בו אור האהבה בגילוי

Car Roch Hachana est appelé keseh (« couvert »), puisque la nouvelle lune y est cachée ; c'est-à-dire qu'elle est annulée et incluse dans Sa volonté. En effet, la révélation de Sa divinité et de Sa royauté suscite le niveau de la crainte et l'annulation de la volonté, le niveau d'un point qui ne comporte aucune lumière ; puis, avec l'éloignement, la lumière de l'amour y brille de manière toujours plus manifeste.

והיינו על ידי שיעשה את עצמו כאלו הוא רחוק מאד מאור פניו ית' על ידי שיחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים אשר לא לה' המה שעברו בכל השנה

Cela se fait en se considérant comme très éloigné de la lumière de Sa face, béni soit-Il, en repassant en pensée toutes les pensées, paroles et actions qui n'étaient pas pour D.ieu et qui ont marqué toute l'année ;

ועל ידי זה יתגלה אהבתו לה' בחוץ בבחי' צעק לבם יותר מבכל השנה שבכל השנה הוא כמשל האב שנתרחק מעל בנו כנ"ל אבל בעשרת ימי תשובה כתיב קראוהו בהיותו קרוב.

et, par là, son amour pour D.ieu se révélera au-dehors, dans le registre de « leur cœur criait », davantage que pendant le reste de l'année. Car, durant toute l'année, la situation est comparable à celle d'un père qui s'est éloigné de son fils, comme indiqué plus haut ; mais au sujet des Dix jours de Techouva, il est écrit : « Invoquez-Le lorsqu'Il est proche. »

8 ודרשו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] אלו עשרת ימי תשובה שנקרא קרוב אלא שנתרחק ונסתר ממנו והוא כמו למשל בן שהוא אצל אביו בביתו

Et nos Sages, de mémoire bénie, ont interprété : « Ce sont les dix jours de techouva », où Il est appelé « proche », alors même qu'Il s'est éloigné et s'est caché à lui. Cela ressemble, par exemple, à un fils qui se trouve avec son père dans la maison de celui-ci,

אלא שהאב מסתיר פניו ממנו בכדי שבנו יתן אל לבו האהבה ויתגלה אהבתו ביתר שאת וכאשר יכיר הבן שהאב הוא בכאן ומסתיר פניו ממנו

mais le père lui cache son visage afin que son fils prenne l'amour à cœur et que cet amour se manifeste avec une force accrue. Et lorsque le fils comprend que son père est ici et qu'il lui cache son visage,

אזי בודאי תגדל אהבתו בבחי' גילוי יותר וזהו שאומרים אבינו מלכנו בעשרת ימי תשובה שהוא בחי' התגלות האהבה בבחי' צעק לבם אבא אבא.

alors son amour grandira certainement et se révélera davantage. Voilà pourquoi nous disons « Notre Père, notre Roi » pendant les dix jours de techouva : c'est le niveau de la révélation de l'amour, lorsque « leur cœur criait » : « Père, Père ! »

9 והנה כמו לבנה בהתרחקה מאור השמש סובבת והולכת בעיגולה עד שתחזור ותגיע לאור השמש כך כביכול ע"י ריחוק מקום שנעשים עצמינו כרחוקים הולך וסובב עלינו אור האהבה עד

Or, de même que la lune, en s'éloignant de la lumière du soleil, poursuit sa course circulaire jusqu'à revenir et à atteindre la lumière du soleil, de même, pour ainsi dire, en raison de l'éloignement — du fait que nous nous considérons comme éloignés —, la lumière de l'amour continue de tourner autour de nous, jusqu'à...

שביום כפור חוזרים ומתעלים עלוי גדול ועצום עד שנהיו לפני ה' שהאהבה הוא בחי' פנימית הלב ונכללת ובטלה בשמחת ה' לפי שאז ביום כפור כנ"י [כנסת ישראל] הם בבחי' פנים ועיין לקמן בד"ה ביום השמיני שלח:

à Yom Kippour, nous revenons et nous nous élevons d'une élévation grande et puissante, jusqu'à nous trouver « devant Havaya » ; l'amour est alors au niveau de la dimension intérieure du cœur, et il est inclus et annulé dans la joie de D.ieu. Car alors, à Yom Kippour, la Communauté d'Israël (Knesset Israël) se trouve au niveau de la « face » (panim). Voir aussi plus loin, dans le discours qui commence par « Le huitième jour, il envoya ».

10 ג אך אי אפשר להגיע לבחי' ומדריגה זו בחי' פנים הנ"ל כ"א ע"י חיפוש ופשפוש במעשיו בעשיית [בעשרת ימי תשובה] וכמ"ש בקשו פני שתהיה כאבידה המתבקשת שצריך לחפש אחריה ולפשפש במעשיו כנ"ל.

3. Cependant, il est impossible d'atteindre ce niveau et ce degré, le niveau de la « face » mentionné plus haut, autrement qu'en recherchant et en examinant ses actes pendant les Dix jours de Teshouva, comme il est écrit: « Cherchez Ma face » ; celle-ci doit être comme un objet perdu que l'on recherche, et qu'il faut chercher et retrouver, [et ainsi] examiner ses actes, comme mentionné plus haut.

וזהו אתם נצבים היום כולכם וגו' לעברך בברית ה' אלהיך וגו' כי בכל מקום שנאמר היום הוא ראש השנה. ובר"ה [וכראש השנה] הוא מעביר בך הברית שהוא התקשרות בנקודת הלב הפנימית

Et c'est là le sens de: « Vous vous tenez aujourd'hui, vous tous », etc., « pour entrer dans l'alliance de Havaya, votre D.ieu », etc.: partout où il est dit « aujourd'hui », il s'agit de Roch Hachana. Et à Roch Hachana, Il fait passer en vous l'alliance, c'est-à-dire le lien avec le point intérieur du cœur.

(כי עם היות דבר"ה [דבראש השנה] הוא המשכת בחי' יראה כנ"ל אך תוכה רצוף אהבה אלא שהאהבה היא בפנימית הלב לבד ע"ד וגילו ברעדה וכמ"ש לקמן ע"פ שוש אשיש בהוי' ותגל נפשי באלהי כו' ע"ש)

(Car, bien qu'à Roch Hachana il y ait un influx du niveau de la crainte, comme mentionné plus haut, son intérieur est néanmoins «incrusté d'amour»; seulement, cet amour se trouve dans la dimension intérieure du cœur uniquement, à la manière de «réjouissez-vous dans le tremblement». Comme cela sera expliqué plus loin à propos du verset: «Je me réjouirai grandement en Havaya, mon âme exultera en mon D.ieu», etc.; voyez là-bas.)

ונקרא ברית לפי שאי אפשר לדבקה בו בפנימיות הלב (עם היות שיש בודאי בכל נפש מישראל בחי' זו).

Et cela s'appelle une «alliance», car il est impossible de s'attacher à Lui dans la dimension intérieure du cœur (bien que ce niveau existe assurément dans chaque âme d'Israël).

אלא כ"כ [כל כך] מעביר ערלת הלב. וכמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם והערלה היא ההתקשרות בתאוות ושאר גמשיות העולם וכל זמן שיש עליו בחי'

si ce n'est qu'il ôte le prépuce du cœur, comme il est écrit: «Vous circonciez le prépuce de votre cœur.» Le prépuce est l'attachement aux désirs et aux autres réalités matérielles du monde. Et tant qu'il porte en lui cet aspect de

ערלה זו בלבבו הרי מכסה ומסתיר ממנו אור פניו מלדבק בו בפנימיות לבו כיון שחיצוניותו מקושר ומדובק בהבלי עולם. (ועי' בפ' שלח ע"פ מקושש עצים).

prépuce dans son cœur, celui-ci lui voile et lui dissimule la lumière de Sa face, l'empêchant de s'attacher à Lui dans la dimension intérieure de son cœur, puisque sa dimension extérieure est liée et attachée aux vanités du monde. (Voyez aussi, dans la paracha Chela'h, le discours sur le verset «ramassant du bois».)

וזהו בברית ה' אלקיך פ"י שההתקשרות יהיה שבחי' הוי"ה יהיה אלהיך שלך ליבטל אליו מעומקא דליבא.

Et c'est là le sens de «dans l'alliance de Havaya, ton D.ieu»: le lien doit être tel que le niveau de Havaya devienne «ton D.ieu», à toi, afin que tu t'annules devant Lui du plus profond de ton cœur.

וזהו שאמר ירמיהו הנביא הסירו את ערלת לבבכם והמולו לה' פירוש שלימד דעת את העם שלא יפול לב האדם עליו בראותו חיצוניות לבו מקושר בגשמיות העולם לאמר ח"ו [חס ושלום] נגזרנו אבדה תקוננו

Et c'est là ce que dit le prophète Jérémie : « Ôtez le prépuce de votre cœur et circoncisez-vous pour Havaya. » Il enseigna ainsi au peuple qu'un homme ne doit pas perdre courage lorsqu'il voit la dimension extérieure de son cœur liée à la matérialité du monde, au point de dire, à D.ieu ne plaise : « Nous sommes retranchés ; notre espoir est perdu. »

אלא הסירו את ערלת לבבכם פי' שיש בכל אחד ואחד מישראל בחי' פנימיות הלב אלא מכיון שהערלה שולט על חיצוניותו הנה גם הפנימי' [הפנימיות / הפנימית] נסתר ונתעלם בו

Mais plutôt, « ôtez le prépuce de votre cœur » : cela signifie qu'en chacun des enfants d'Israël se trouve le niveau de la dimension intérieure du cœur ; seulement, puisque le prépuce domine sa dimension extérieure, la dimension intérieure elle aussi demeure cachée et dissimulée en lui.

אבל כשתסירו את הערלה ממילא יתגלה הברית וההתקשרות בהמולו לה' ואז יהיה גם חיצוניות לבו בהתגלות לה' כרשפי אש שלהבת העולה מאליה.

Mais lorsque vous ôterez le prépuce, l'alliance et le lien se révéleront d'eux-mêmes, conformément à « circoncisez-vous pour Havaya » ; alors même la dimension extérieure de son cœur se manifestera ouvertement pour D.ieu, comme des éclairs de feu, une flamme qui s'élève d'elle-même.

(וזהו ענין ויחד לבבנו כמ"ש בד"ה מי מנה ועמ"ש בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות ולזאת צ"ל המשכת החותם כו' ע"ש.)

(C'est là le sens de « et unifie nos cœurs », comme il est expliqué dans le discours commençant par « Qui a compté » ; voyez également ce qui est écrit dans la Parachat Béréchit, à la fin du discours commençant par « Pour comprendre le sens des bénédictions » : pour cette raison, il faut attirer le sceau, etc. Voir là-bas.

ומזה יובן ענין החותם דיוהכ"פ [דיום הכפורים] שלפי שיוהכ"פ [שיום הכפורים] הוא בחי' פנימית הלב לכך זוכים אז לבחי' החותם שהוא בחי' ויחד לבבנו ע"ש וגם הוא בחי' חותם בברוך דתשבע"פ [דתורה שבעל פה] כמבואר שם בענין חתום תורה בלמודי

On comprendra ainsi le sens du sceau de Yom Kippour : puisque Yom Kippour est le niveau de la dimension intérieure du cœur, nous méritons alors le niveau du sceau, qui est le niveau de « et unifie nos cœurs » (voir là-bas) ; et c'est aussi le niveau du sceau par « Béni » de la Torah orale, comme il est expliqué là-bas à propos de « Scelle la Torah parmi mes disciples ».

וזהו ענין הכריתת ברית על קבלת התורה שקודם ר"ה [ראש השנה] שבכלל זה הוא להיות עסק התורה לשמה ע"ד זכה נעשה לו סם חיים כו' וע"ז נמשך גמר החותם ביוהכ"פ [ביום הכפורים] כו' ועמ"ש בפ' עקב בענין וצריך שיזכיר ברית ותורה בברכת הארץ).

C'est là le sens de la conclusion d'une alliance concernant l'acceptation de la Torah, avant Roch Hachana; cela inclut que l'étude de la Torah soit pour elle-même, selon le principe: «S'il mérite, elle devient pour lui un élixir de vie», etc. C'est en cela que s'accomplit l'achèvement du sceau, attiré à Yom Kippour, etc. Voyez également ce qui est écrit dans la Parachat Ekev à propos de «il faut mentionner l'alliance et la Torah dans la bénédiction sur le pays».

וזהו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שלכאורה אינו מובן הלא אין לו דמות הגוף ח"ו [חס ושלום] וגם מהו בצלמנו לשון רבים.

C'est là le sens de «Faisons l'homme à notre image, selon notre ressemblance»; à première vue, cela n'est pas compréhensible: n'a-t-Il pas de ressemblance corporelle, à D.ieu ne plaise! Et que signifie aussi «à notre image», au pluriel?

ויוכן עם הנ"ל כי הנה הקב"ה סתים וגליא פי' גליא כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלהים אין עוד מלבדו

Cela se comprendra à partir de ce qui précède. En effet, le Saint béni soit-Il est «caché et révélé». Le sens de «révélé» est celui de ce qui est écrit: «Il t'a été montré, afin que tu saches que Havaya est D.ieu; il n'y en a pas d'autre en dehors de Lui»,

מפני שנראה בראיה חושיית דכולא קמיה כלא חשיב ותמיד מהוה ומחיה אותם מאין ליש ואלו הי' [היה] מסתלק חיותו כרגע היו חוזרים להיות אין ואפס ממש.

car cela se perçoit par la vue des sens: «tout, devant Lui, est considéré comme rien»; Il les fait constamment exister et leur donne vie, les faisant passer du néant à l'existence. Si Sa force vitale se retirait ne serait-ce qu'un instant, ils redeviendraient véritablement néant et nullité absolue.

11 וא"כ נראה תמיד האין והאפס שבהם ונגלה כבוד ה' בהתגלות כי אפס זולתו. אך אעפ"כ [אף על פי כן] הוא סתימו דכל סתימין לית מחשבה תפיסא ביה ועמ"ש מזה בד"ה וידעת היום.

S'il en est ainsi, le néant et la nullité qui sont en eux sont constamment visibles, et «la gloire de Havaya se révèle» ouvertement, car «il n'y a rien en dehors de Lui». Pourtant, Il est aussi «le plus caché de tous les cachés»; «aucune pensée ne peut Le saisir». Voir également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Et tu sauras aujourd'hui».

וכמו כן עשה את האדם בשתי לבבות בחי' פנימיות וחיצוניות הנ"ל. (ברכות הובא פסוק נעשה אדם בראשית ס"פ ח' ר"פ חקת פ' ואתחנן ובקהלת בפסוק כי אדם אין צדיק.

De même, Il fit l'homme avec deux cœurs, correspondant aux niveaux de la dimension intérieure et de la dimension extérieure mentionnées plus haut. (Dans Rabbah, le verset «Faisons l'homme» est cité dans Beréchet, à la fin de la section 8; au début de la paracha 'Houkat; dans la paracha Vaét'hanan; et dans Kohélet, à propos du verset «Car il n'est pas d'homme juste».

זהר ח"א [חלק א'] כ"ב א' ל"ג א' ל"ד ב' וע"ש מ"ז א' ח"ב [חלק ב'] נ"ה א' ק"כ א' ח"ג [חלק ג'] י"ב א' ל"ג ב' ל"ה סע"ב [סוף עמוד ב'] וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] מ"ב א' ק"ד א' וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"ט ב' רל"ח ב' רע"ח ב').

Zohar, partie I, 22a, 23a, 34b, et voir aussi 47a; partie II, 55a, 120a; partie III, 12a, 33b, fin de 35b, et voir là-bas le Ramaz; 42a, 104a, et voir là-bas le Ramaz; 219b, 238b, 278b.)

וזהו ושמרת ועשית אותם בכל לבבך דהיינו בשני לבבות הנ"ל וזהו בחי' בצלמנו כי צלם הוא בחי' עצמיות ומהות ממש ועמ"ש בד"ה

Et c'est là [le sens de] «tu les garderas et les accompliras de tout ton cœur»: c'est-à-dire avec les deux cœurs mentionnés plus haut. C'est également le niveau de «à notre image», car «image» (tsélem) désigne l'essence et l'être mêmes; voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par

כי תצא וכדמותנו הוא ענין בכל נפשך שיש שתי נפשות נפש השכליות ונפש המדברת החיונית ושתי הנפשות הם בחי' אותיות

«Lorsque tu sortiras». Et «à notre ressemblance» correspond à «de toute ton âme»: il y a en effet deux âmes, l'âme intellectuelle et l'âme parlante, vitale; et ces deux âmes sont au niveau des lettres,

אלא שזו היא בחי' אותיות המחשבה וזו בחי' אותיות הדיבור וזהו ובכל נפשך שצריך להיות כולו לה' בשתי הנפשות

mais celle-ci est au niveau des lettres de la pensée, et celle-là au niveau des lettres de la parole. C'est là [le sens de] «et de toute ton âme»: il faut être entièrement à D.ieu avec ces deux âmes;

דהיינו להעמיק דעתו בתורה בכל שכלו עד מקום שיד שכלו מגעת שיהיה כולו מקושר ומדובק בתורה
ה' לדבקה בו

c'est-à-dire approfondir sa réflexion dans la Torah avec tout son intellect, jusqu'où celui-ci peut atteindre, afin d'être entièrement lié et attaché à la Torah de D.ieu, pour s'attacher à Lui ;

וגם שיהיה דיבורו בתורה להמשיך כח המחשבה העליונה מהעלם אלהגילוי בפיו בדיבורו בתלמוד
תורה וזהו כדמותנו שהאותיות יש להם בחי' דמות וציור המצייר את השכל ומלבישו ואינו עצם הדבר
ומהותו.

et aussi faire porter sa parole sur la Torah, afin de faire descendre la puissance de la Pensée supérieure, de son état caché à la révélation, dans sa bouche, par sa parole dans l'étude de la Torah. C'est là [le sens de] «à notre ressemblance» : les lettres ont en effet un aspect de ressemblance et une forme, qui représentent l'intellect et le revêtent, sans être l'essence et l'être mêmes de la chose.

12 וזהו את ה' האמרת היום כי האמרת הוא פועל יוצא כלומר הפעלת את ה' שיאמר מאמר זה בצלמנו
כדמותנו

Et voici [le sens de] «Tu as fait dire à Havaya aujourd'hui» : car he'emarta est un verbe transitif, c'est-à-dire que tu as fait dire à D.ieu cette parole : «Faisons l'homme à notre image, selon notre ressemblance.»

כי ע"י שיהיה עמלו בתורה ומוציאה בפה ממשיך מהעלם אל הגילוי דבר ה' לאמר מאמר נעשה אדם
בצלמנו וגוי

Car, en peinant dans la Torah et en la faisant sortir de sa bouche, il fait descendre de la dissimulation à la révélation la parole de D.ieu, afin qu'Il prononce cette parole : «Faisons l'homme à notre image», etc.,

כנודע דבאתעדל"ת [דבאתערותא דלתתא] כוי ורוח אייתי רוח כוי (ועמ"ש מענין את ה' האמרת בד"ה
לסוסתי ברכבי פרעה גבי שה"ש [שיר השירים] וע"פ וארשתיך לי)

comme on le sait : «par un éveil d'en bas», etc., et «le souffle attire le souffle et apporte le souffle», etc. (Voir aussi ce qui est écrit au sujet de «Tu as fait dire à Havaya» dans le discours commençant par «Ma jument parmi les chars de Pharaon», sur le Cantique des Cantiques, ainsi que sur le verset «Je te fiancerai à Moi.»)

וכל זה למה כדי להיות לך לאלהים פי' שיהיה אלהים שלך פי' שיוקבע ענין אלהותו במחשבתך ובלבך
היטב ליבטל וליכלל ברצונו ית' וה' האמירך היום

Et pourquoi tout cela ? Afin qu'Il soit ton D.ieu : c'est-à-dire qu'Il soit ton D.ieu à toi ; autrement dit, que la réalité de Sa divinité soit fermement ancrée dans ta pensée et dans ton cœur, afin que tu t'annules et t'inclues dans Sa volonté, qu'Il soit béni. « Et Havaya t'a fait dire aujourd'hui » :

כי יתן דיבורו לך לישא וליתן בדבורו של מקום כמ"ש ואשים דברי בפ"ך שבזה תתעלה עילוי רב

car Il te donnera Sa parole, pour que tu échanges au sujet de la parole du Lieu, comme il est écrit : « Et J'ai mis Mes paroles dans ta bouche » ; par cela, tu seras élevé à une grande élévation.

(ועמ"ש מענין זה בד"ה זאת חקת התורה ובדבור השני שע"פ ביום השמיני עצרת ועיין מענין וה' האמירך ברבות כי תשא ר"פ מ"ה) ולתתך עליון כל כל הגוים וגו'.

(Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Voici le statut de la Torah », ainsi que dans le deuxième discours sur le verset « Le huitième jour, une assemblée solennelle » ; voir également, au sujet de « Et Havaya t'a fait dire », Rabbah, Ki Sisa, au début de la section 45.) « Et pour t'élever au-dessus de toutes les nations », etc.

פי' הגוים ואויבים שבקרבך להכניעי [להכניעם] שלא יהיה מונע מבית ומחוץ ולהיות מאיר בך חכמתו
ובינתו של א"ס ב"ה (ועיין ברבות וישלח פי' ע"ה) וזהו לתהלה ולשם ולתפארת

C'est-à-dire les nations et les ennemis qui sont en toi : il faut les soumettre, afin qu'il n'y ait aucun obstacle, ni à l'intérieur ni à l'extérieur, et que la sagesse et la compréhension de l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, brillent en toi (voir aussi Rabbah, Vayishlach, section 75). Et voici [le sens de] « pour la louange, pour le nom et pour la gloire » :

כי תהלה מלשון בהלו נרו שהוא לשון אורה בחי' חכמה ראייה ושם הוא בחי' בינה שנקרא שם הגדול
ותפארת הוא בחי' דעת שהוא כולל חסד וגבורה כו'

car tehillah vient du terme b'hilo, « quand Sa lampe brillait », qui désigne la lumière : le niveau de 'Hokhma, la vision. « Nom » est le niveau de Bina, appelée « le grand Nom ». Et tiferet est le niveau de Daat, qui inclut 'Hessed et Guevoura, etc.

(ועי' בזהר דמשפטים) (דקכ"ג ע"א) שנקרא הדעת בשם תפארת וגם כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ ויקרא
דדעת אסהיד באנפין ובאדר"ז [ובאדרא זוטא] (דרצ"ג סע"ב [סוף עמוד ב]) ומהאי נהיר אנפוי כו'

(Et voyez dans le Zohar sur Michpatim) (123a) : Daat est appelé du nom de Tiferet ; de même, comme l'écrit le Ramaz au début de la paracha Vayikra, « Daat témoigne dans le visage » ; et dans l'Idra Zouta (fin de 293b) : « et de cela son visage rayonne », etc.

והוא בחי' יאר ה' פניו אליך שמזה נמשך לך אמר לבי בקשו פני רעו"ד [רעותא דליבא] כו' וכמ"ש לעיל
ע"פ כי תצא ובפ' ויצא בד"ה אם לא תדעי לך כו'

Et c'est le niveau de « Que D.ieu fasse rayonner Son visage vers toi », d'où procède « Vers Toi mon cœur a dit : "Cherchez Mon visage" », le désir du cœur (reouta deliba), etc. ; comme il est expliqué plus haut à propos du verset « Quand tu sortiras », ainsi que dans la paracha Vayétsé, dans le discours commençant par « Si tu ne sais pas », etc.

ועי' מענין לתהלה במ"ש לקמן ע"פ יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים ומענין שם הגדול ע"פ אני כו'
דפ' ציצית. וע"פ ראה אנכי כו':

Et voyez, au sujet de « pour la louange », ce qui est écrit plus loin à propos du verset « fera germer la justice et la louange devant toutes les nations » ; et au sujet du « grand Nom », à propos du verset « Moi », etc., de la section des tsitsit ; ainsi qu'à propos du verset « Vois, moi », etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/ki-savo/1/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak